

การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร

นางศุจีพร พจนายน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-572-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019107 117084564

A STUDY OF THE OPERATION OF ACADEMIC TASKS
IN THE ROYAL AWARDED SECONDARY SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS

Mrs. Sachiporn Pochanayon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-572-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับ
รางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร
โดย นางศศิพร พจนายน
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรรักษ์ ตันติเมธ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

ศัຈิพร พจนานยน : การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับ
รางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE OPERATION OF ACADEMIC
TASKS IN THE ROYAL AWARDED SECONDARY SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS)
อ.ที่ปรึกษา : ศศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 278 หน้า. ISBN 974-583-572-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมี
โครงสร้างและแบบวิเคราะห์เอกสารผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่าย
วิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านวิชาการดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้อง
กับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร มีการจัดประชุมชี้แจงหรือประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตรและการ
การจัดทำแผนงาน มีระบบข้อมูลหรือสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อการวางแผน มีแผนงานและโครงการ
รองรับนโยบายของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียน หลักการและจุดหมายของ
หลักสูตร มีการติดตามผลการดำเนินงานโดยผู้บริหารตรวจเยี่ยมอาคารเรียนด้วยตนเองและปฏิบัติงาน
รายงานตามสายการบังคับบัญชา 2) การจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ จัดตามวุฒิการศึกษา ความสามารถ
และประสบการณ์ของครู มีการสอบถามความถนัด ความสนใจ และความสมัครใจของครู 3) การพัฒนา
บุคลากร มีการส่งครูไปอบรม ศึกษาดูงาน ชมการสาธิต หรือการทดลองที่หน่วยงานภายนอกจัด มีการ
นิเทศ อบรมและฝึกปฏิบัติการภายในโรงเรียน สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ และส่งเสริมให้ครูได้ทดลองหรือ
ปฏิบัติงานตามที่ได้พัฒนามา 4) การจัดสื่อการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ
มาใช้ประกอบการเรียนการสอนและผลิตสื่อขึ้นใช้เอง โรงเรียนให้การสนับสนุนโดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์
ให้เพียงพอและสะดวกในการใช้ 5) การจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน เน้นความสะดวก
รวดเร็วในการให้บริการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้เพียงพอและดูแลให้อยู่ในสภาพดี จัดบริเวณ
โรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบและสวยงาม 6) การจัดการเรียนการสอน มีการจัดทำแผน
การสอนและเตรียมสื่อการเรียนการสอนสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือ
ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน มีโครงการสอนเสริมนอกเวลาเรียน 7) การจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตรคำนึงถึงความต้องการของนักเรียนและความพร้อมของโรงเรียน มีการจัดทำแผนดำเนินงาน
ของแต่ละกิจกรรม 8) การวัดผลและประเมินผล มีการวัดผลหลาย ๆ วิธีให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด
มีการนำผลการวัดผลและประเมินผลไปเป็นข้อมูลในการสอนซ่อมเสริม การแนะแนวและการปรับปรุง
การเรียนการสอน

ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่ได้แก่ งานและโครงการไม่เป็นไปตามแผน บุคลากรไม่เพียงพอ
และไม่ตรงตามความต้องการของโรงเรียน อาคารสถานที่คับแคบ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน
การสอนไม่เพียงพอ

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติต *ท.อ. อ.ท.ท.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *อ.ท.ท. อ.ท.ท.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C342636 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD: ACADEMIC TASKS / THE ROYAL AWARDED SECONDARY SCHOOLS

SACHIPORN POCHANAYON : A STUDY OF THE OPERATION OF ACADEMIC TASKS IN THE ROYAL AWARDED SECONDARY SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. VALAIRAT BOONSAWADI, 278 pp. ISBN 974-583-572-2

The purpose of this research was to study the operation of academic tasks and its problems in the Royal Awarded secondary schools in Bangkok Metropolis through structural interviews and documentary analysis. Interviewees were the school's administrators, academic assistant administrators, and Department Heads. The data was analysed by frequency count and percentage.

Research findings were as follows :

The majority of these schools 1) were academically administered to meet the principles and objectives of the curriculum : by organizing meetings and workshops to inform the teachers of the curriculum and to prepare operation plans. Information was supplied for the purposes. Plans and projects were set up to serve the schools' policy in answering their problems as well as the principles and objectives of the curriculum. Follow-ups were made by means of the administrators' direct visits and their study of reports handed up through administrative lines. 2) assigned the teachers with responsibility regarding their educational background, abilities and experiences. The teachers' aptitude, interest and willingness were also taken into consideration. 3) improved the teachers' capabilities by allowing them to attend training courses, to visit and make observation of demonstrations and experiments organized by outside organization ; by arranging supervisions, training programmes and workshops inside the schools; by encouraging them to further their studies and to put the knowledge attained through improvement programmes into practice. 4) encouraged the teachers to apply new technology in teaching and to produce their own instructional medias. The schools provided them with sufficient materials which were convenient to use. 5) provided the teachers with special services to facilitate their materials and buildings were taken care of so that they would be always adequate and in proper condition ; school environment was always kept clean, orderly and pleasant. 6) prepared lesson plans and instructional medias concentrating on the students' interest. Local experts were invited to give the students additional knowledge. Extra lessons were arranged outside of class schedule. 7) organised extra curricula activities with regard to the students' need and the schools' readiness, each activity having its own operation plan. 8) applied different testing and evaluating methods to correspond with the objectives. The results obtained were used as information for preparing remedial lessons, supervisions and instruction improvement.

The problems faced by most of these schools were the plans and projects did not achieve the intended goal ; there were inadequate teachers and those available were not in the needed field; school plants and buildings were limited; and finally, there were insufficient instructional medias.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา.....

สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *ส. ส. ส.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ว. ว. ว.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจน
ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาบริหารการศึกษากุ๊กท่านที่ประสิทธิ์ประสาท
วิชาความรู้ และประสบการณ์ รวมทั้งให้แนวทางในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข และให้ข้อ
เสนอแนะในการสร้างเครื่องมือวิจัย

กราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และอาจารย์
หัวหน้าหมวดวิชาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร ในการนี้ผู้วิจัยได้รับความ
อนุเคราะห์และความเมตตากรุณาอย่างดียิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนจำนวนหนึ่งเพื่อสนับสนุนการวิจัย และ
ขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

ศจีพร พจนายน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ	9
ขอบเขตของงานวิชาการ	10
การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร ..	13
การจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่	16
การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	18
การจัดสื่อการเรียนการสอน	21
การจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	25
การจัดการเรียนการสอน	28
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	33
การดำเนินการด้านการวัดผลและประเมินผล	38
การประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	45
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	45
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	50
ตอนที่ 2 การดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน	59
ตอนที่ 3 ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน วิชาการในโรงเรียน	164
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	180
สรุปผลการวิจัย	180
อภิปราย	189
ข้อเสนอแนะ	205
รายการอ้างอิง	206
ภาคผนวก	211
ประวัติผู้เขียน	278

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	46
2	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	48
3	สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	51
4	สถานภาพของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ...	54
5	สถานภาพของหัวหน้าหมวดวิชาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	57
6	การดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและ จุดหมายของหลักสูตร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	60
7	การดำเนินงานด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	74
8	การดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	80
9	การดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	89
10	การดำเนินงานด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนจำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน	97
11	การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	103
12	การดำเนินการด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	111
13	การดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	119
14	ปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	127
15	ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและ จุดหมายของหลักสูตร สาเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว	135
16	ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ สาเหตุ และการแก้ไข ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว	138
17	ปัญหาการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สาเหตุ และการ แก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว	142
18	ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน สาเหตุ และการแก้ไข ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว	146

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ปัญหาการจัดการบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน สาเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว	151
20	ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน สาเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว	154
21	ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สาเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว	157
22	ปัญหาการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล สาเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว	161
23	ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการจากการวิเคราะห์เอกสาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	165